

Nečekaná usmíření

Opovržení dokáže proniknout i přes hroší kůži. To nejtěžší je znovu se zvednout poté, co se stanete obětí ponižování. Ponižování nás zotročuje.

Pokud si nacisté mohli představit nepředstavitelné, tedy metodické vybíjení celého národa, neměli bychom si zase teď my představit něco jiného nepředstavitelného, a to svět mnohem lidštější, mnohem solidárnější k tomu sloužit lidem? Jsme-li smířeni sami se sebou, máme potřebu vést válku proti někomu jinému?

»Ti (oni)« je nebezpečné slůvko. Dokáže napáchat spoušť. Vyvolává třenice, nenávisť, válku, vyhlazování: ti Francouzi, ti Němci, ti Arabové, ti Židé... Ne všichni Němci jsou nacisté; těch, kteří mu vadili, Hitler zavraždil půl milionu. Ne všichni Francouzi jsou antisemité. Ne všichni muslimové fanaticky vyznávají islám. Už staletí jsou Židé všude ve světě předmětem překroucených báchorek.

Zvratné zájmeno »se« zase má tu moc říkat cokoli komukoli. Dokáže - v tichosti - unést těžký úděl významu a následku, aniž je nutné někoho jmenovat. Jak ho ale vyslovíme, může se ten nebezpečný zvuk stát tím, co dokáže zranit, zabíjet, zasévat paniku, aniž se kdo dozví, kde je autorem: »Se« neguje, popírá osobu. Ten výraz bychom měli používat nanejvýš obezřetně.

Znovu navrátit člověku důstojnost tam, kde byla jeho lidskost pošlapána, podřízena, zničena, to je podle mého skromného úsudku smysl, který jsem se pokusila dát svému životu.

Dnes se necítím jako oběť šoa, ale jako svědek, jenž je sám vnitřně smířený.

Pochopila jsem, že nemohu vyžadovat od nikoho to nejlepší, co v něm je, dokud se sama nezbavím svých vlastních ran, strachů, svého běsu. Mohu tedy přijímat toho druhého takového, jaký je.

Osvobozuje nás povzbudivý pohled, úsměv, gesto, přátelské slovo a činí nás spolehlivějšími, odpovědnějšími, solidárnějšími lidmi. Budeme-li trpěliví a poslušní moudrosti času, můžeme se stát těmi, kdo dál předávají poselství života, naděje a míru.

Naše činy nás zavazují. Každý z nás má možnost volby, zda být lidskou bytostí nebo ponižovat druhé, prosazovat násilí nebo usmiřovat. Každému říkat a opakovat, že život je jedinečná a posvátná věc, že to, co může spasit lidstvo, je solidarita a paměť.

Všichni v sobě nosíme světlo. Pohasíná, když se snažíme být jako někdo jiný. Být svobodný, to znamená být také odpovědný.

Abych se ubránila před zlem, násilím jiných, abych je do sebe nevstřebávala, naučila jsem se naslouchat, aniž jsem všechno slyšela. Sklopit oči a nevidět obličej zrůzněný hněvem. Nevydat ani hlásku.

Ve vzteku člověk nedokáže vidět ani slyšet. Ta bezhlesná popudlivost může zakrývat velké utrpení. Mlčení mi pomáhá zůstat sama sebou, mít odstup a distancovat se od takového běsnění.

Všichni klopýtáme životem jako ochromení. Zatínáme drápy do sebe, kolem sebe, do jiných, protože nás život poznamenal spoustou ran. Přes temné mraky není občas vidět slunce.

My ale víme, že tam nahoře je a jen čeká, aby se ukázalo v našich srdcích.